

ԳԱՅՐԵՆԻՔ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԲԱՂԱԲԱԿԱՆ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ կը հրատարակուի ամեն Շաբաթ օր: — Բաժանորդագրութեան պրշխանք են Գորայ եւ Գաւառաց համար քորատարութեան ծախք միտին 50 դր: — Վեցամսեայ մէկ հաւարդ օտ: ոսկի: — Ձեռքէ կը ծախուի 40 փարսնի: — Ո եւ է գիր եւ նամակ պէտք է ուղղել առ Տէր-Խմբագիր Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ. Մ. Սարգեան տպարանը, Մէրեան չար- շու Բուշարի Եփեսոսի խանի բիւ 20:

ԹՂԹԱԿՅՈՒԹԻՒՆԸ

Երևան, 27 մայիս

Տեղական հայ եւ ռուս բոլոր լրագրիչները ամենամեղձ կերպով հաղորդեցին այն լուրը, որ «ամենայն հայոց Վեհ. Մահար կաթողիկոսը ինդ- «ընէ Կովկասեան կուսակալ Դ. Նիզուհով-Կոչա- «կովին, որ թող տան իրեն Սոգանլուի անտառից «ձրի փայտ կտրել առ Էջմիածնայ մի քանի շի- «նութիւնները վերանորոգելու համար, իսկ Դոն- «դուկովը այդ խնդիրը թողել է առանց հետե- «ւանքի:»

Կէս դար առաջ հանգուցեալ երջանկայիշա- տակ Ներսէս Ե. Կաթողիկոսը ձեռնարկել էր Էջ- միածնայ հսկայ լճի շինութեանը առանց մէկ կո- պէկ ունենալու, որի արդիւնքը եղաւ Ներսէսեան եւ Դէորդեան անտառները, եւ ահա գին քանակու- թիւնն անջրդի հողերի ու ոգելը, որի արդիւնքը Էջմիածնի եկամուտները մէջ առաջին տեղն է բռ- նում: Այդ ժամանակ Կովկասի կուսակալը հան- գուցեալ Վարանցովն էր եւ իւր կնոջ հետ ճանապար- հորդելով եկել էր Վեհափառին տեսութեան: Կուսակալը եւ իւր կինը տեսնելով Ներսէս կաթո-ղիկոսի սկսած հսկայ լճի փորելը եւ նորա դատարի գրպանը՝ դրամական օգնութիւն էին առաջարկել, իսկ հանգուցեալը մատնացոյց անելով հինգ միլիոն

ազդի վերայ՝ քաղաքավարի կերպով մերժել էր օ- տարի օգնութիւնը: «Ինչո՞ւ էր ինձ աղէտս կար- ծում, կուսակալ տէր, հինգ միլիոն աղէ ունիմ, որոց երախտագիտութեան վրայ զստահ եմ, եթէ պահանջելու լինիմ իւրաքանչիւրից հինգ կողեկ «քսան փաշա» ահա ին մեծապէս սուր կը դոյանայ»: Կուսակալը լսել էր ...

Երբ վարտաւանում եւ ամբողջ Կովկասում չէր եւ ոչ մէկ հայոց ուսումնարան, դարձեալ կէս դար առաջ հանգուցեալ կաթողիկոսը առաջին ուսումնարանը շինեց Թիֆլիզում, որ այժմ կոչվում է «Թիֆլիզու Հայոց թեմական Ներսէսեան դպրոց» վեց դասարաններով եւ երեք նախակրթարաններով: Եթէ վարտաւանի հայերը սովորեցին աղէտին լե- դուն, գիրն ու գորութիւնը, քչեցին իրենց ըն- տանիքների միջից վրաց բարբառը, դորա համար պարտական ենք Ներսէս Կաթողիկոսի հիմնած ու- սումնարանին:

Այդ ուսումնարանն ին ժամանակին նշանաւոր շինութիւններից մէկն էր եւ ահադին ծախք էր պահանջում, որին խիստպէս չէր կարող բաւականութիւն տալ նորա աղքատիկ դրպանն: Բայց դժուարին դորձ՝ շատերն առաջարկում էին հիմ- նադրին սահմանափակել սկսածն, իսկ շատերն հարցում էին հանգուցեալից՝ թէ ի՞նչ միջոցների յուսով է սկսում այդ ահադին դործն: Եւ այդ օրի- նակ բոլոր առաջարկութիւններին հանգուցեալը պատասխանում էր իւր քաղցր ժպտովը: Բայց առաջին քարոզից յետոյ մշակն առաջարկեց իւր ձրե

աշխատութիւնն, հիւսնն՝ իւր ուրազն ու ռանտէն, երկաթածախն՝ իւր երկաթը, ներկարարն՝ իւր ներկը, վաճառականը բացեց նորա դէմ իւր դրամարկը և կարճ ժամանակից յետոյ ոչ թէ միայն չէնքը վերջացաւ, այլ ընդ միշտ ապագան էլ նիւթահանապէս ապահովեց այդ օգտաւէտ հիմնարկութեան, որի վերայ այժմ 60-70 հազար ըուբլի ծախք է լինում տարեկան: Յիշենք նորա մարդարէական խօսքը. «Դպրոցի մէկ պատն ես կը կանգնեցնեմ, իսկ մնացածն ինքնիրեն կը կանգնի»:

Ամեն ոք իրեն պարտք էր համարում մի բանով օգտակար լինել ներսէս Կաթողիկոսին. — իւրաքանչիւր մշակ, իւրաքանչիւր արհեստաւոր փառք էր համարում և երջանկութիւն էր զգում եթէ նորա հակողութեան տակ թէպէտ և ձրի աշխատած էր լինում: Այդ ի՞նչ երախտադիտութիւն էր, այդ ի՞նչ ոգեւորութիւն էր, այդ ի՞նչ եռանդ էր որ տիրում էր այն ժամանակուայ տրգէտ և անզգայ հայի սրտին: Այս բոլորի պատասխանը թող լինի Երջանկայիշատակ ներսէս Կաթողիկոսի անունը:

Մատթէոս Կաթողիկոսի շրջանը չատ կարճ եղաւ:

Գէորգ Կաթողիկոսը բազմեց Հայրապետական Գահի վերայ և առանց երկմտելու ձեռնարկեց ճեմարանի ահաւելի շինութեանն առանց մէկ կուպէկ ունենալու և դուրս բերեց. ո՞ւմ փողովը. — աղղին: Այրվեց այդ շինութիւնն և ինչպէս ախանատեա յիշում եմ այն օրն, որ Վեհափառը խեղադարի նման իրեն նետում էր կրակի բոցերի մէջ և եթէ Անդրէաս եպէսկոպոսը չլինէր՝ կրակի բոցերի մէջ կայրուէր նաև Գէորգ Կաթողիկոսը: Կարճ ժամանակից յետոյ նոյն շինութիւնն աւելի գեղեցիկ կերպով վերանորոգուեց. ո՞ւմ. — դարձեալ աղղին:

Կարճ ժամանակից յետոյ նոյնպիսի մէկ շինութիւն շինուեց ննջարանի համար 4000 ըուբլի ծախսելով, ո՞ւմ փողովը, — դարձեալ աղղի: Մէկ կողմ թողնենք տպարանի, ձուլարանի, թանգարանի և ուրիշ գործերի մասին, որոց մի առ մի թուելը շատ երկար կը լինի: Եւ թէպէտ Վեհափառին չըջապատող մէկ քանի հոգեւորականների պատճառաւ վերջին հիւանդ օրերում վայր ընկաւ նորա անունը, դարձեալ աղղը երախտապարտ էր զգում իրեն նախկին եռանդուն և ազգասէր Հայրապետին՝ յիշելով նորա առողջութեան ժամանակ կատարած առաքելի և օգտակար գործերը:

Վերջապէս Հայրապետական դահլը դրաւեց Մակար Կաթողիկոսը: Ժամանակի պահանջի համաձայն ամեն մարդ կամենում է մի անուն թողնել աշխարհիս յերեսին, բարի է դործում թէ չար, պատիւ է բերում թէ անպատեհութիւն, տեսակ:

Ների մէջ զանազանութիւն չգնելով, Մակար Կաթողիկոսն էլ կամենում է էջմիածնական շինութիւններն վերանորոգել: Բայց ինչո՞ւ է Մակար Կաթողիկոսն օրթոտոքս ռուսին օգնութեան դիմում: Էջմիածնայ շինութիւնների համար հազիւ 2000 փայտ դործածուի (եթէ չը կլանեն մեր ծախսարար հոգեւորականները) որ ամենապատկառելի թիւն է. հաշուելով մէկ փայտը 7 ըուբլի՝ բոլորը կարծենայ 14000 ըուբլի, միւս ծախքերն ալ հաշուած 40000 ըուբլի և ահա հասարակ 54000 ըուբլը կարեւորութիւն է ներկայանում մեզ համայն հայութեան որբանը նորոգելու:

Կառավարութեան համար մեծ զոհաբերութիւն չէր 2000 փայտ նուիրել կաթողիկոսին, բայց սորանով յայտնի հայատեաց Դոնդուկովը կամեցաւ ասել Մակարին թէ՛ Դու որ միշտ սովոր ես ինձ ստորուկ ձեռնալ և երկրպագել ինչպէս քուրմի՝ չհամարձակուես քո խնդիրներովդ ձանձրացնել տիրոջ: Խնդրել փայտ և մերժուե՞լ. ո՞հ, որպիսի ապուակ էր այդ, և Մակարը ի՞նչպէս պիտի տանի այդ անպատուութիւնը եթէ փոքր ինչ պատուասիրութիւն ունենայ:

Անցեա՛լ, անցեա՛լ, փառաւոր անցեալ:

Ներկայ, ներկայ, ողբալի՛ ներկայ:

Ո՞վ պատրաստեց այդ դրութիւնն, ո՞վ խնդրեց այդ ապուակն. — պատասխանում եմ՝ Մակար Կաթողիկոս և քսու արարածներն՝ որոնք առանց ստրկանալու երջանկութիւն չունին այս աշխարհում: Դոնտուկովի այս վերջին խալֆայական ապուակաւոր դասը թող լաւ ուսումնասիրեն մեր այն փառասէր ու չահախնդիր հոգեւորականներն, որոնք կարծում են թէ բռնութեամբ կարելի է վայելել այս աշխարհն և ծառայեցնել իրենց քմահաճութեան: Այո՛, Լինկթիմուրները, Շապուհները, Դոնդուկովները միշտ պարտք են համարել մեր Վասակներին, Մերուժաններին, Զանգակներին պատուոյ դասեր տալ, իսկ վերջիններն ինչպէս ծոյլ և բթամիտ աշակերտներ, շատ շուտ են մոռանում օտարի տուած այդ բարոյական դասերը:

Եթէ կարեւորութիւն կար էջմիածնում վերանորոգութիւններ անելու, ինչո՞ւ Մակար Կաթողիկոս չդիմեց աղղին: Այն աղղն՝ որ չխնայեց փող լծի համար, Գէորգեան ճեմարանի համար, Ներսէսեան դպրոցի համար, Ս. Փրկչի Հիւանդանոցի համար, սովեալ եղբայրների համար, հրդեհուած Զէյթունի համար, Միացեալ ընկերութեան համար և վերջապէս աղղին ամեն մի պէտքերի համար՝ այդ աղղը կը խնայէ՞ր փող իւր մայր որբանի վերաշինութեան համար:

Ինչո՞ւ է աքսորուած Խորէն Վ. Ստեփանէն, որ տմենակարճ ժամանակում իւր աղղու քարոզ-

ներով ամենամանրագույն և տգէտ վաշխառուների գրապաններին տասնեակ հազարներով փող էր դուրս կորզում և վանքի դանձարանը լցնում:

Ո՛րքան հայ աղքատ ատելի լինին բռնի կերպով կաթողիկոսացած Մակարն և իւր ստոր արարածները, սակայն պէտք է գիտնալ որ Հայրապետական Գահն և Սուրբն Գրիգոր Լուսաւորչի հիմնած տաճարն ոչ մէկ մահկանացուի անհատական սեփականութիւնը չէ, այլ ընդհանուր ազգինն է և այդ ազգը պարտաւոր է ամեն բան զոհել եւ այդ միակ յենարան էջմիածինը փայլուն դրութեան մէջ պահել, որի պահպանութիւնն և մեղաւանդելը շատ թանգ է նստել մեր նախորդներին:

Գիշերուայ խաւարին, որ մեռելաքուն է մարդու համար, յաջորդում է առաւօտեան լոյսն որ վերածնութիւն է մարդու համար, ուստի պէտք է պատրաստ լինիլ որ նախորդ օրուայ սխալը նորից չկրկնել:

(Արեւիկ)

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

—o—

Ծանուցուեցաւ թէ Պայրամի երկրորդ օրը կայս. Գ. զօրաբաժնի Ֆէպի և Սարրգըր Զոհաֆ գունդերու զօրաց ոմանց միջև զրօսանքի պահուն կռիւ մը ծագած էր, և թէ այս կռիւ արդիւնք էր նոյն զօրաբաժնի հրամանատար Ֆէրիգ Իսմայիլ փաշայի, Միրլիվա Հիւսէյին փաշայի, գնդապետ Չէրքէս Ահմէտ պէյի, տեղակալ-գնդապետ Թէվֆիդ պէյի և այլ սպայից ոմանց անհոգութեան և յողի վարչութեան և թէ զինուորական ատեան մը կազմուած էր հարցաքննելու և դատելու համար այդ սպայներն:

Արդ, նոյն զինուորական ատեանն իւր հարցաքննութիւններն ու դատաստանն աւարտելով տեղեկադիր մը մատուցած է Վեհ. Սուլթանին:

Զինուորական ատեանն իւր այդ տեղեկադրով դատապարտած է.

Նոյն զօրաբաժնի նախորդ հրամանատար Իսմայիլ փաշան՝ զինուորական ծառայութենէ արտաքսման փոխարէն մէկ տարւոյ բանտարկութեան:

Միրլիվա Հիւսէյին փաշան՝ զինուորական ծառայութենէ արտաքսման, իւր պատուանշաններէն ու չքաղբամներէն զրկուելու և մէկ տարուան բանտարկութեան:

Գնդապետ Չէրքէս Ահմէտ պէյը՝ մէկ տարուան բանտարկութեան:

Տեղակալ գնդապետ Թէվֆիդ պէյը՝ զինուորական ծառայութենէ արտաքսուելու, իւր պատուանշաններէն ու չքաղբամներէն զրկուելու եւ երկու տարուան բանտարկութեան:

Ֆէպի Զոհաֆ գնդի երկրորդ վաչտին հաղարապետ Էտհէմ էֆէնտին՝ զինուորական ծառայութենէ արտաքսման և իւր պատուանշաններէն ու չքաղբամներէն զրկուելու և նոյն վաչտին դեր-հաղարապետ Ալի էֆէնտին՝ իննամսեայ բանտարկութեան:

Վեհ. Սուլթանն իւր ծանուցեալ դատարտութեամբ բարեփոխած է զինուորական ատեանի դատավճիռն հետեւեալ կերպիւ.

Ներում չնորհած է Իսմայիլ փաշայի բանտարկութեան պատժոյն և հրամայած որ ի փոխարէն տարի մը Սուրիա բնակի:

Վաւերացուցած է միրլիվա Հիւսէյին փաշայի և տեղակալ-գնդապետ Թէվֆիդ պէյի համալ տրուած դատավճիռն, սակայն հրամայած որ փոխանակ բանտարկութեան առաջինն Հալէպ և երկրորդը Սուրիական Տրիպոլիս բնակին ոստիկանութեան հսկողութեան ներքեւ:

Ներում չնորհած է գնդապետ չէրքէս Ահմէտ պէյի մէկ տարուան բանտարկութեան պատժոյն և հրամայած որ Հիճազի զօրաբաժնին մէջ ծառայէ պահելով հանդերձ իւր աստիճանը:

Հրամայած է որ հաղարապետ Էտհէմ էֆէնտի առանց զինուորական ծառայութենէ արտաքսուելու և պատուանշաններէն զրկուելու երեք ամիս բանտարկուի ի Եմէն և յետոյ զինուորական ծառայութեան մէջ գործածուի պահելով իւր աստիճանը. նոյն ներում չնորհած է դեր-հաղարապետ Ալի էֆէնտիին իննամսեայ բանտարկութեան պատժոյն և հրամայած որ Եմէնի զօրաբաժնին մէջ ծառայէ պահելով իւր աստիճանը:

Սպարապետի դուռը գործադրելով Վեհ. Սուլթանի սոյն Իրատէն մէկ քանի օրէն պիտի զրկէ Ֆէրիգ Իսմայիլ փաշան՝ ի Սուրիա, Միրլիվալութենէ զրկեալ Հիւսէյին էֆէնտին՝ ի Հալէպ, տեղակալ-գնդապետի աստիճանէն զրկեալ Թէվֆիդ էֆէնտին՝ ի Սուրիական Տրիպոլիս, գնդապետ Չէրքէս Ահմէտ պէյն ի Հիճազ և հաղարապետ Էտհէմ ու դեր հաղարապետ Ալի էֆէնտիներն ի Եմէն:

—Աւասիկ մի քանի նորագոյն տեղեկութիւնք Պէլովայի երկաթուղւոյ կայարանին վրայ կատարուած յարձակման դէպքին վրայ:

Աւաղակաց խումբն որ պաշարեր է յիշեալ կայարանը, լեռ տարեր է ո՛չ միայն կայարանապետն, այլ նաեւ զՊ. Լաէնտլէր, տնօրէն միացման դժերու ընկերութեան մթերանոցաց և զՊ. Պինտէր, թարգման արեւելեան երկաթուղեաց ընկերութեան: Կըսուի թէ ուրիշ երեք անձինք ևս գե-

ընդ տարուեր են: Պ. Պինտեր նոյն պաշտօնեայն է որ իբր երեք տարի առաջ դարձեալ աւաղակաց ձեռքն ինկաւ Պէլովայի անտառին մէջ, այդ անտառը շահագործող վարչութեան պետին հետ: Տակաւին յայտնի չէ թէ յանդուգն չարագործք ինչ փրկանք պահանջած են իրենց գերեաց ազատութեան համար, սակայն կենթադրուի թէ վերջ գումարով չը չպիտի չատանան:

Երկրորդեաց միացման ընկերութիւնը Բ. Դրան գիմած լինելով, սա եւս անմիջապէս պէտք եղած ձեռնարկներն ըրած է Սոփիայի կառավարութեան մօտ:

Թէեւ աւաղակը լուր ղրկած են տեղական իշխանութեանց որ եթէ զիրենք աշատելու փորձեր լինին, Պ. Պ. Պինտերի, Լաէնտէրի և միւս գերեաց գլուխը վտանդի կենթարկի, այսու հանգերձ ըումէլիական ոստիկանութիւնն սկսած է արդէն աւաղակաց հետքը փնտռել:

—Երկրորդաստիճանէն առնուած լրոց նայելով, յունիս 16/28ին, տասն-հինգ աւաղակաց խումբ մը՝ Գառը-Չէշմէ կոչուած տեղը Պէլանիքա և Խաքօրի գիւղերուն միջեւ վաճառականաց կարաւանի մը վրայ յարձակեր է: Չարագործք գծրախտ վաճառականները մերկացնելով և կողոպտելով անոնց վրայ գտնուած 800 ոսկւոյ չափ գումարն առեր են: Եպէրոսէն հասած նամակներ կայս. կառավարութեան պաշտպանութիւնը կը հայցեն, կըսէ «Մօնիդէօն», որպէս զի բաւեղարդութիւն և ապահովութիւն վերահաստատուին այն կողմեր:

—Յունիս 9ին Երզնկայի եւ շրջակայից մէջ երեք անգամ երկրաշարժի սատոնի և թեթեւ ցնցումներ տեղի ունեներ են: Մէկ հողի մեռեր և հինգ հողի վերաւորուեր են: Կառավարական պաշտօնատունը, նորակառոյց մզկիթ մը և բււական շէնքեր փլատուեր են:

Տեղական կառավարութիւնն այս դէպքը ծանուցած է Ներքին գործոց նախարարութեան, որ պատասխանած է թէ հանդանակութեամբ պէտք եղած կերպիւ օգնութիւնք լինին փնտնելոց:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Չորեք. օր Խառն ժողովոյ դումարման պահուն, Ժամ 6 Դէպին, Կրօնական գործոց տեսուչ Զիլէր պէյի օգնական Շէվքը պէյ Ղալաթիոյ խորհրդարանը գալով բերաւ Եպարքոսական Պուրուլթուն ոյր կցուած էր Դատական եւ Կրօնական գործոց Վսեմ. նախարարին մէկ պաշտօնադիրը: Շէվքը պէյ ընդունուեցաւ արժանավայել մե-

ծարանօք եւ յատենի ժողովոյ կարգաց երկու պաշտօնադիրն:

Աւասիկ Եպարքոսական Պուրուլթուն որ կը վաւերաւնէ Դեր. Տ. Սիմէոն Եպիսկոպոսի պաշտօնն ի Տեղապահութիւն Պատրիարքութեան Կ. Պօլսոյ եւ կարտօնէ ձեռնարկել Պատրիարքական ընտրութեան:

(Կնիք Մեծ-Եպարքոսի)

ՎԵՋԻՐԸ ԱԶԱՄ

ՄԵՄԷՏ ԳԵԱՄԻԼ

Էրմէնի Պաթրիք Գայմագամը Թային գըլընմըջ օլան սէրբիսկոպոս Սիմոն Էֆէնարի վէ մէճլիսը Բուհանի վէ ձիտանի ազաղը Էֆէնարիէր:

Բիւթպէթլը Արթին Էֆէնարի հազրէթլէրինին Գուտը Երիթի Պաթրիքլիկինէ Թահվիլը մէմուրլէթի ճիշէթի իլէ մուամիլէյ Սիմոն Էֆէնարի Պաթրիք Գայմագամըլըլընա ինթիսապ օլունտըլընտան իճրաի մէմուրլէթի հազգընտա իսթիտաի միւստատէի Սէնիլէի Հազրէթլը Բատիլահլիլի հալի Պաթրիքլանէ մէճլիսը Բուհանի վէ ձիտանի ազաղը Թարաֆընտան Թանդիմ օլունտան մաղաթանըն լէֆֆի իլէ Ատլիլէ վէ Մէղահիլը նէղարթլը ճէլիլէսինտէն վարիտ օլան Թէղքէրէ իւլէրինէ մուամիլէյ Սիմոն Էֆէնարինին Պաթրիք Գայմագամըլըլընա մէմուրլէթի խուսուսընա Մէճլիսի Մալուսը Վիւքէլա դարարը իլէ պիլիսթիլան Իրատէի Մէնիլի ձէնապը Միլքտարի շէրէֆիլթէլիլ օլույուրըլմըջ օլմաղ իլէ պէր մուճիլը Իրատէի Մէնիլէ մուամիլէյ Սիմոն Էֆէնարինին Գայմագամըլըլընա մէմուրլէթի իճրա օլունտուլընտան, պէրմուճիլը Նիլամիամէ Պաթրիք ինթիսապը իչիւն մուամիլթը լաղըմէնին իճրապը իլէ նէթիճէի դարարը նէղարթլը միւշարիլէյա վասըթաթը իլէ Պապը Ալիլէ արդու իֆատէ իլէյլէր տէյու:

Յի սէլըն Եէվիլ սէնէ 305

Վէ ֆի 23 Հապիրան սէնէ 304

Յաւարտ ընթերցման, Գեր. Տեղապահ Սրբազան բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն կենաց եւ բարօրութեան Վեհ. Սուլթանին. եւ ժողովականք յոտնկայս մասնակցեցան սոյն բարեմաղթութեանց:

Շէվքը պէյի մեկնումէն յետոյ, Գեր. Տ. Սիմէոն Սրբազան նախագահեց Խառն ժողովոյ նստին որ դումարեցաւ ընդ ատենապետութեամբ Գեր. Նար. Պէյ Սրբազանի:

Ժողովն ի մէջ այլոց որոշեց Պատրիարքական ընտրութիւնը փութացնելու համար յառաջիկայ երկուշաբթի ի նիստ հրահրել Եկեղեցական Համագումար ժողովն որպէս զի Պատրիարքական ընտրիլեաց ցուցակը պատրաստէ ըստ Բ. յօդուածի Ազգ. Սահմանադրութեան:

Ժողովը, լաց աստի, Թոտոսդոյի վիճակին համար առաջնորդական ընտրիլեաց նոր ցանկ մը պատրաստեց:

Յը յունանք թէ երեսփոխանական պակաս մնացած ընտրութեանց կատարումը կը փութացուի եւ Ազգ. Վարչութիւնն եւս իւր կողմէ ընտրութեանց տեղեկագրերը կը բերէ Ազգ. Ժողովին, որպէս զի յետ այնորիկ ձեռնարկուի պատրիարքական ընտրութեան:

Պատրիարքական ընտրութեան ցանկը պատրաստելու համար Համադումար Ժողովը յառաջիկայ երկուշաբթի օր ի Պատրիարքարան պիտի գումարի հետեւեալ հրաւիրադրով:

Արժանապատիւ Սիրելի մեր ի Տէր

Պատրիարքական ընտրութեան գործողութեանց ձեռնարկելու համար Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Կրօնական Ժողովն որոշեց հրաւիրել Եկեղեցական Համադումար Ժողովն ըստ տրամադրութեան Բ. յօդուածոյ Ազգային Սահմանադրութեան:

Ըստ այնմ տրամադրութեան Եկեղեցական Համադումար Ժողովն ընտրելեաց ցուցակ մը կը պատրաստէ զազոնի քուէարկութեամբ, այսինքն՝ իւրաքանչիւր անգամ քղծոյ մը վրայ կը գրէ այն ամէն եպիսկոպոսաց անունները զորս կրօնական մասին անընդունելի չ'ամալիր: Եւ որք. քուէհամարն ըլլալով, տննաները յատուկ ցուցակի մը մէջ կ'առնուին. քուէից չատուծեան կարգաւ:

Ազգ. Կրօնական Ժողովն ներկայի ցանկը կը յանձնէ յուշագրութիւն Ձեր սիրելութեան, որպէս զի տնն ցանկին մէջէն կ'առարկէ Ձեր ընտրութիւնը, ներկայ պտնուելով Ժողովոյն որ պիտի գումարի յառաջիկայ երկուշաբթի օր (4 Յունիս ի ժամ 5)

30 Յունիս 1888

Մհաթ աղօթարար
ՊԱՏՐԻԱՐԿԱԿԱՆ ՏԵՂԱՊԱՀ
(Կնիք)

ՑԱՆԿ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՑ ՏԱՃԿԱՍՏԱՆԻ

ԸՆՏՐԵԼԵԱՑ Ի ՊԱՏՐԻԱՐԿՈՒԹԻՒՆ Կ. ՊՕԼՍՈՅ

Տ. Մկրտիչ	Ս. Արքեպիսկ. Խրիմեան	Նախկին Պատրիարք Կ. Պօլսոյ
Տ. Արխատակէս	Ս. » Դերձակեան	Առաջնորդ Կարնոյ
Տ. Մկրտիչ	Ս. » Սուքիասեան	» Ազրիանուպօլսոյ
Տ. Սիմէոն	Ս. » Սէֆէրեան	Պատր. Տեղապահ Կ. Պօլսոյ
Տ. Խորէն	Ս. » Նար-Պէյ	Բարդուղէ Պէշկիմաշի
Տ. Բարդուղիմէոս	Ս. » Չամիչեան	Առաջնորդ Պրուսայու
Տ. Խորէն	Ս. Եպիսկոպոս Աշքքեան	Վանահայր Արմաշու
Տ. Մատթէոս	Ս. » Իզմիրեան	Առաջնորդ Եգիպտոսի
Տ. Վահրամ	Ս. » Մանիուհի	Բարդուղէ Օրթաքիւղի
Տ. Ստեփան	Ս. » Սանտաղճեան	Վանահայր Ս. Դանիէլ Վանուց Կեսարիոյ
Տ. Երեմիա	Ս. » Տէր Լիւնակեան	Միաբան Ս. Երուսաղէմի
Տ. Խորէն	Ս. » Միսիմարեան	Առաջնորդ Եդեսիոյ
Տ. Պետրոս	Ս. » Թահմիզեան	» Սեբաստիոյ
Տ. Դրիգորիոս	Ս. » Ալէքսիճեան	Պատր. Փոխանորդ Տիգրանակերտի
Տ. Տիմոթէոս	Ս. » Մալրիչեան	» » »
Տ. Եղիշիկ	Ս. » Սարգիսեան	Առաջնորդ Արմաղկերի
Տ. Գարութիւն	Ս. » Յովհաննէսեան	Բարդուղէ Ա. Կարապետեկեղ. Բակիւտարի
Տ. Պօղոս	Ս. » Մելիքեան	Վանահայր Լիմ. անապատի
Տ. Հմայեակ	Ս. » Դիմաքսեան	Բարդուղէ Նէնի-Պալուկի
Տ. Ներսէս	Ս. » Դեղորդեան	Միաբան Ս. Երուսաղէմի
Տ. Աստուածատուր	Ս. » Յովհաննէսեան	» » »
Տ. Ղեւոնդ	Ս. » Շիւսանեան	Առաջնորդ Խարբերդի
Տ. Յովհաննէս	Ս. » Աստուածատուրեան	Առաջնորդ Բաղրեւանդայ
Տ. Գրեգորիոս	Ս. » Սրուանձտեան	» » »
Տ. Ստեփան	Ս. » Յովակիմեան	Առաջնորդ Նիկովիտիոյ
Տ. Սահակ	Ս. » Խապայեան	Լուսարարապետ Ս. Երուսաղէմի
Տ. Մամբրէ	Ս. » Մարկոսեան	Միաբան Ս. Երուսաղէմի

Խառն ժողովոյ դուստրումէն առաջ Կրօնական ու Քաղաքական ժողովներն առանձինն ի նիստ դուստրեցան և զբաղեցան ինչ ինչ խնդիրներով:

Քաղաքական ժողովն, որում ատենապետեց Վսեմ. Իլիաս Էֆէնտի Չայեան, ի մէջ այլոց որոշեց Ազգ. ժողովոյ ներկայել Պէշիքթաշի երեսփոխանական ընտրութեան առթիւ թաղեցւոց ոմանց կողմէ մատուցեալ բողոքագիրը:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿՐԾՆ. ԺՈՂՈՎՈՅ

Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան Կրօնական ժողովն կը յայտարարէ թէ Խօսնակի 11 ըդ թերթի մէջ «Անկախութիւն Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ» վերնագրով Տ. Մինասեան Վահան վարդապետի խմբագրած յօդուածին մէջ Նիկիոյ Էկեղեցական ժողովոյն և հաւատոյ Հանդանակի և Ս. Լուսաւորչի նկատմամբ ինչ որ գրուած է, անընդունելի է իւրև հակառակ դաւանութեան Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցւոյ. և թէ առ այս պէտք եղած ազդարարութիւնն ըրած է յօդուածագրին և յուղղութիւն հրաւիրած է:

30 Յունիս 1888

Պատրիարքական Գեր. Տեղապահ Սրբազանն՝ ընկերակցութեամբ Պատրիարքարանի գործակաւոր Գրէնկեան Մեծ. Աբրահամ Էֆէնտիի հինգ-չարթի Բ. Դուռը գնաց և ներկայանալով Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին իւր ընտրութեան վաւերացման համար շնորհակալութիւն յայտնեց: Գեր. Տեղապահ Սրբազանն յետոյ յաջորդաբար այցելութիւն տուաւ արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին, Դատական գործոց Վսեմ. Նախարարին, Արտաքին գործոց Նախարարութեան Խորհրդական Վսեմ. Տատեան Էֆէնտիի, Վսեմ. Պէյլիկճի պէյին ու Կրօնական գործոց տեսուչ Զիվէր պէյի և շնորհակալութիւն յայտնեց: Գեր. Տ. Սիմէոն Սրբազան իւր սոյն այցելութեանց միջոցին սիրալիր կերպիւ եւ արժանավայել պատուովք ընդունուեցաւ:

Ն. Սրբազնութիւն Բ. Դռնէն ուղղակի Ազգ. Պատրիարքարան դարձաւ և անդ Պատրիարքարանի բոլոր պաշտօնէից շնորհաւորութիւններն ընդունեց:

Խառն ժողովն իւր նախընթաց աւուր նստին մէջ զբաղեցաւ նաեւ հետեւեալ խնդիրներով:

Եղիպտոսի Կրօն. և Քաղ. ժողովոց պաշտօնավարութեան շրջանը լրացած և նոր ընտրութիւն կատարուած լինելով, ժողովն ուշադրութեան առաւ ընտրութեան տեղեկագիրը, զոր Գեր. Ս. Առաջնորդն յայտարարած էր, և օրինաւոր գտնելով զայն՝ վաւերացուց նորակազմ ժողովոյ ընտրութիւնը:

Ժողովն իւր մէջէն մասնաժողով մը կարգեց և պաշտօն յանձնեց նմա քննել և տեղեկագրել Վահայ վարագայ վանուց ինչպէս նաեւ Նարեկայ եւ Բուրժու Ս. Դէորդայ վանուց վերաբերեալ ինչ ինչ խնդիրներն:

Գեր. Պատրիարքական Փոխանորդին մէկ յայտագրէն ժողովը տեղեկանալով որ Դաղատիոյ Ս. Աստուածածնայ վանքէն եպիսկոպոսական ծանրագին զգեստներ՝ յիշատակք Բաղմամեայ Ժամանակաց՝ դուրս հանուեր, մայրաքաղաքս բերուեր եւ Պատրիարքարանի պահանջման վրայ Մաքսատան վերատեսչութեան կողմէ Պատրիարքարանի յանձնուեր են, և նկատելով որ այս կարգի եկեղեցական զգեստք եւ սպասք նուիրական են և միայն Եկեղեցական արարողութիւնս գործածելի եւ թէ այդ զգեստներն ապօրէն եւ զաղտագողի դսւրս հանուած են վանքէն, որոշեց տէր Լանդնիլ նոյն ազգային սեպականութեանց եւ քննութեամբ ոտուգել այս գործողութեան հեղինակներն:

Այս առթիւ ժողովն հարկ դատեց միանգամայն շրջաբերականաւ ազդարարել Առաջնորդաց, Վանահարց և Թաղ. Խորհրդոց թէ չեն կարող եկեղեցական անօթ, զգեստ, ձեռագիր եւ տպագիր մատեան եւ հնութիւններ վաճառել կամ դուրս հանել և եթէ հակառակ շարժին, պատասխանատու պիտի նկատուին եղած կորստեան և վնասուն, և անհատապէս պիտի տուժեն:

Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ Հայրն մայրաքաղաքիս բոլոր եկեղեցեաց քարոզիչներուն ուղղեց հետեւեալ շրջաբերականն որոյ առաքումն յետաձգուած էր ի սկզբան:

... Սուրբ Եղբայր ի Գրիստոս:

Օսմանեան տէրութեան բարեխնամ Օգոստոսփառ Կայսրն՝ Վեհապետեան Ամենապատիւ Տ. Տ. Յարութիւն Սրբազան Արք-Եպիսկոպոսի Կ. Պօլսոյ Պատրիարքութենէ հրաժարականն ընդունած եւ Նորին Սրբազնութեան ի Պատրիարքութիւն Ս. Երուսաղեմի ընտրութիւնն հաստատած և Կ. Պօլսոյ Պատրիարքութեան Տեղապահի մը ընտրութիւնն հրամայած ըլլալով, Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան Խառն ժողովն իւր երէկի նստին Ս. Երուսաղեմի Պատրիարքական փոխանորդ Սէֆէրեան Գերապատիւ Տ. Սիմէոն Սրբազան Արք-Եպիսկոպոսը Կ. Պօլսոյ Պատրիարքական Տեղապահ ընտրեց, եւ

միանգամայն պատշաճագոյն տեսաւ Ամենապատիւ Տ. Տ. Յարութիւն Սրբազանի անուան ի Ս. Պատարագի յիշատակութիւնն այժմէն սկսիլ:

Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան Խառն Ժողովոյ սոյն ընտրութիւնը ծանուցանելով՝ կը յանձնարարեմք յետ յիշատակութեան անուան ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի՝ որ ի Ս. Պատարագի, ըստ որոյման Կրօնական Ժողովոյ Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան, յետ այսորիկ ըստ այնմ առնել «Լ Սրբոյ Երուսաղէմի Պատրիարք զՏէր Յարութիւն Սրբազան Արք-Եպիսկոպոսն և Կ. Պօլսոյ Պատրիարքական Տեղապահ զՏէր Սիմէոն Սրբազան Արքեպիսկոպոս շնորհեսցեա մեզ ընդ երկայն աւուրս ուղիղ վարդապետութեամբ»:

Մնամք ազօթարար
Պատրիարքական Փոխանորդ
Գէորգ Վ. Իսթիքեան

24 Յունիս 1888

Պատրիարքական Դեր. Տեղապահ Սրբազանն Հինգշաբթի օր յատուկ պաշտօնագրերով Պատրիարքարանի կողմէ տրուած իշխանապետներու վրայ

դրուելիք տեղապահական նոր կնքոյն օրինակները շրջեց Տէրութիւնսէն վարչութեան, Ոստիկանութեան նախարարութեան, Քաղաքապետութեան և Մարդահամարի վարչութեան:

Քաղաքական Ժողովն իւր նախընթաց աւուր նստին մէջ նկատողութեան առնելով Փոքր-Ասիոյ մէկ քանի դաւառաց սովելոց համար կազմեալ կայս. Յանձնաժողովոյ կողմէ եկած ծանուցագիրն, որոշեց յանձնաժողովոյ կողմէ ասիկց առաջ յուղարկուած տոմարից մնացորդը շրջաբերականաւ մը շրջել Թաղական Խորհրդոց, որպէս զի որ և է եղանակաւ բաշխեն զայնս կարող թաղեցւոց եւ դրամն հասցնեն ի Պատրիարքարան:

Արժ. Յովսէփ Ծ. վարդապետ Այվազեան խնդրած է Պատրիարքական Դեր. Տեղապահէն շնչել իւր անունը Ռոտոսդոյի առաջնորդական ընտրելեաց ցանկին մէջէն, ուր հետեւաբար կը մընան միայն Արժ. Մաղաքիա Ծ. վարդապետ Տէրունեանի եւ Իգնատիոս Ծ. վարդապետ Շիշմանեանի անունները:

— 138 —

կութիւնը խիստ տխուր հետքեր ձգեցին Վահանի վրայ. միօրինակութիւնը՝ կենաց ամենանողկալի մի վիճակն է. ասոր վրայ յաւելցուր յուսահատութեան եւ մոտատնջութեան տաժանելի ժամերն եւ ահա «Կենդանի մեռեալի» մը ճշգրիտ տիպարն կ'ուենանայ, այսինքն Վահանը...

Իւր ներկայն անծանօթ, ասպաղան ալ անյոյս, անցեալն միայն ունէր իրեն մխիթարական. բայց անցեալն՝ որչափ մխիթարական եւ որչափ ալ երջանիկ ըլլայ՝ անցեալին գեղեցիկ յիշատակը չը կրնար ներկայն բարեբաստ ընել:

Հայկանուշի հիւանդութիւնը ասպաքինելու վրայ էր. աստանշանի—«սիրոյ» — յայտնումէն ի վեր բժիշկը ասորեւր միջոցներով կը դարմանէին, որոնց շնորհիւ յաջողած էին Հայկանուշի նախկին առողջութիւնը ձեռք բերել. նիհարութիւնը եւ անկարողութիւնը տակաւ առ տակաւ անհետանալով Հայկանուշի սրտին մէջ կրկին ասպրելու յոյսը նորոգուած էր, այո՛ կուգէր ասպրել... կը մտածէր թէ՛ դուցէ իւր մահը շատերու ալ մահուանը պատճառ լինի:

— Կարելի է Վահան զիս կը սիրէ, կըսէր ինքնին, թերեւս նա ալ ինձ պէս համարձակօրէն չը կրնար յայտնել սէրը... սիրտի ասպրիմ. պիտի բանամ սիրտս... որուն համար այնքան վիշտ ու տառապանք քաշեցի. ո՛ր գիտէ որչափ երջանիկ պիտի ըլլայ լսելով իմ սէրս... եւ ո՛

— 139 —

գիտէ ինձ համար իւր սրտին մէջ ի՞նչեր չըլդար... ինչեր չունի՞ խօսելիք... այն որ այնքան սերճօրէն կը ձառէր սիրոյ վրայ երբ վէպի մը ընթերցումով կգրադէինք... Բժիշկին պատուէրը լաւ պիտի գործադրեմ որպէս զի չուտով առողջանամ եւ քիչ ժամանակէն տուն բան պիտի ստուգեմ... ահ, արդեօք զիս կը սիրէ... որպիսի՞ երջանիկութիւն:

Վահան շամբանեայի շիջը իրեն ընկեր ըրած յոգնախուռն մտօք պատուհանին առջեւ նստած էր. եղանակը ձմեռ էր. ցրտաշունչ քամին կը փչէր եւ ձեան թեթեւ կտորներ ասպակին կը ծեծէին... Վահան աչերն Մարիեաի տունէն չէր բաժնէր. իւր շողիսխառն շունչն ասպակի վրայ տարածուելով Մարիեաի տան խորերը թափանցելու արգելք կը լինէր, Վահան այս շողիէ վարագոյրը ձեռքի պարզ շօշալիմամբ կանհետացնէր եւ կրկին կսկսէր դիտել... եւ երբեմն ալ պատուհանը կը բանար սա՛յնն ցրտի սաստկութեան չը գիմանալով կրկին կը դողցէր զայն:

Ինչպէս յիշեցինք, չորս ամիսներ անցեր էին պարահանդիսի գիշերէն ի վեր. Վահան ամիս մ'առաջ առաջին անգամն ըլլալով տեսած էր Մարիեան, եւ այս ալ հազիւ հինգ վայրկեան տեսած էր. Վահան անհամբեր կրկին Մարիեաի աեսութեան կսպասէր... սակայն խեղճ Մարիեա՛ն անդին՝ այդ մէկ ամսուան մէջ ճգնաժամէր կանցունէր...

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՆՈՐ ՔԵՐԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՖԲԱՆՍԵՐԷՆ ԼԵՁՈՒԻ

Այսպատասխանայ
Բ. Մ. ՊՈՋԱՃԵԱՆ

Հետեւողութեամբ հաշակաւոր քերականաց
Լառուսի, Կէւարի, Պաշէի եւ Լաւիլէ Ֆլետի

Սոյն ընդարձակ քերականութիւն իւր մէջ կը բա-
ժանդակէ Թաւաներէն լեզուի բոլոր կանոններն ու սկզբ-
բունքներն, հանդերձ դործնական հրահանգներով, եւ
այնպիսի օգտակար ծանօթութեամբ որք ցարդ կը
պակսէին ուրիշ քերականութեանց մէջ: Մայրաքաղաքիս
գլխաւոր վարժարանը սոյն դործը գնահատելով, ար-
դէն ընդունած են իրենց ուսմանց ծրագրին մէջ:

Գին 7 դահեկան

Դիմել Կեդրոնական գրատուն, Չափազճրար թիւ 56:

ՆՈՐ ԱՂՈԹԱԳՐԻ

ՊԱՂՏԱՏԷԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Համառօտ եւ փոքրիկ աղ-թաղիւք մը որ շատ յար-
մարութիւն ունի ըստանալ համար եկեղեցւոյ մէջ դոր-
ծածելու, եւ կը պարունակէ օրուան տոհմը աղթիւք-
ներն:

— 110 —

Խորթ օրիշի որուն սենեակներէն մին դա-
տաստանական խորհրդանշի մը վերածնած
էր, վառարանն կը վառէր, սգելից ըմպելիք լի
սեղանը պատրաստ էր որուն շուրջը բոլորեւած
էին Մարիեաի ծնողքը, Վլադիմիր իւր մէկ բա-
րեկամով, գիւղին ուսու քահանան եւ Մարիեա:

Մարիեա հիւանդութենէ չոր ելած նոր
գլխաղդութեան մ'ալ պիտի եկարկուէր, գի-
տէր թէ աժուսնութեանն վրայ պիտի խօսէին
եւ իւր պատասխանը վաղուց սրտաւորած էր.
այն է ժխտական — ոչը —:

Նախ խօսքը սոսկերեց քահանան առաւ:

— Աղջիկս աղիւս կրթութիւն մ'առած ես.
գիտե՞ս թէ ծնողքդ զքեզ որչափ կը սիրեն.
գեղեցիկման չը մտած՝ կուզեն ապագայդ ապա-
հովել ամուսնացեալ տեսնելով զքեզ բարեկիրթ
եւ պատուաւոր անձի մը հետ: այս իրենց վեր-
ջին մեթոթարութիւնն պիտի լինի... դու պէտքէ
որ ծնողական հրահանգին եւ իմ աշխատանքս
անսալով որդիական պարտականութիւնդ կա-
տարես: պէտք է համարուիս թէ ծնողքդ երբէք
չեն վախճիր իրենց դուստրի թշուառութիւնը
իրենց ձեռքերով պատրաստել: Դու տակաւին
փորձառու չես, այսպիսի կենսական խնդրոց մէջ
եւ փաստակար կը գտնես ինչ որ անփաստ եւ
օգտակար կը տեսնեն ծնողքդ եւ ես... Իմ
հայրական խրատներուս ուշ գնելով ոչ մի ըսեր
ձեռքդ չունի: Վլադիմիր որ զքեզ հոգեւոր կը

Բ. ՎՈՐԴՈՎ
ԽՈՒԻՔ ՀՈՐԻՈՅՍ

Կամ

ԱՐԵՒԵՆԷՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԵՐԳԱՐԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԷԱՆ

(Արամեան)

1888

Յ. Վարդուկեան էֆէնտիի սոյն գործն՝ որ իւր տե-
սակին մէջ առաջինն է, կը պարունակէ տիպան, կազէլ,
քօշմա, սկմայի, քալէնտէր եւ այլն եղանակներու վրայ
կարգ մը բանաստեղծական հայերէն երգեր, սուղինաք
ֆասուր իւր ամբողջութեամբ, Տէտէ էֆէնտիի, Նիկո-
ղոս տղայի եւ հաճի Սրիֆի սկիւս ամենն ընտիր եղա-
նակներուն վրայ երաժշտական այլ եւ այլ երգեր աշ-
խարհիկ լեզուաւ:

Ջերմապէս կը յանձնարարենք մեր ամեն կարգի
ազգայնոց սոյն համակրանաց եւ ընթերցման արժանի
երգարանն որ կը ծախուի գրադատաւոր քով ի գին մէկ
քառորդ մէճիս:

ՏԵՐ-ԽՄԱԳԻՐ

Մ. Յ. ՄԷԼԻՔԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ — Մ. ՍԱՐԳԵԱՆ

— 157 —

ԺԲ.

ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ

«Երբ կին մ'եռա՝ դագին կը սիրէ. ա-
մենէն անիրաւ հրամանները... ամե-
նէն բարարութեան ընթացքն ոչ մի-
այն անոր սէրը չեն նուազեր... այլ
«Եւս առաւել կը հրահրեն, այնպիսի
«կին մը ջերմեամբութեամբ կը համ-
«բուրէ իրեն վարնու ձեռքը՝ ճիշդ այն
«մարտիրոսաց պէս՝ որք իրենց ցաւա-
«գին յափշտակութեանց միջոցին, չը-
«նորհակալ կըլլան տիրոջ՝ փոխարէն
«այն տանջանաց սրտից ներքեւ կը պըր-
«կէ վանոնք...»:

Էօժ. Սիւ

Չորս ամիսներ բոլորվեր էին պարահանդիսի
վրայ. Վահան առժամանակեայ կերպով բժշկա-
կան համալսարանն ձգած էր. Հայկանուշի ա-
պաքինման եւ Մարիեաի ալ տեսութեան կ'ըս-
պասէր մեծ անձկութեամբ. կեանքի միօրինա-